

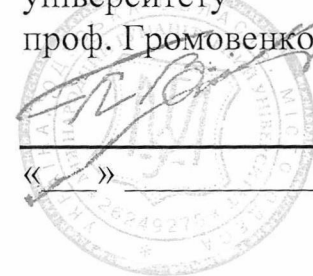
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет стоматології та фармації

Кафедра загально-медичних наук

Силабус навчальної дисципліни

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор Міжнародного
гуманітарного
університету
проф. Громовенко К.В.

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти

Спеціальність

Другий (магістерський) рівень

Магістр

221 Стоматологія, лікар-стоматолог

Викладачі	Романовський Олександр Євгенович
Профайл викладачів	https://www.researchgate.net/profile/Oleksandr_Romanovskiy_UA
Контактний тел.	+38 (066) 6601659
E-mail:	ORUA@ukr.net
Сторінка курсу у Moodle	https://moodle.mgu.edu.ua/course/_
Консультації	Згідно календарного графіку консультацій на кафедрі загально-медичних наук

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри загальної стоматології.

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 року

Завідувач кафедри загально-медичних наук, професор

Самокіш І.І.

Перевірено,

Гарант освітньо-професійної програми, д.мед.н.

Шутурмінський В.Г.

Перевірено,

Начальник навчального відділу

Райчева Л.І.

Погоджено,

Проректор з науково-педагогічної роботи, проф.

Гончарук А.Г.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «анатомія людини» є наука про форму, будову, походження та розвиток органів, систем і організму людини в цілому.

Анатомія людини як навчальна дисципліна:

а) базується на вивченні студентами медичної біології, гістології, цитології і ембріології, біофізики, латинської мови, етики, філософії, екології та інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи для вивчення студентами нормальної та патологічної фізіології, патологічної анатомії, оперативної хірургії та топографічної анатомії, деонтології, пропедевтики клінічних дисциплін та формування умінь застосовувати знання з анатомії людини в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін і в майбутній професійній діяльності.

Мета курсу.

Основною метою вивчення анатомії людини є вивчення будови тіла людини, його систем, органів і тканин на основі сучасних досягнень макро- та мікроскопічної анатомії, фізіології і біології в світлі філософії діалектичного матеріалізму, в відповідності з задачами навчання студентів на кафедрах. Мета вивчення анатомії людини – *кінцеві цілі* встановлені на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю (природничо–наукова підготовка) і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю сформульовані *конкретні цілі* у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Завдання дисципліни:

1. Вивчення форми, будови органів, систем органів і організму в цілому з подальшим розумінням та орієнтуванням в будові людини, вільному визначенні анатомо-топографічних взаємовідносин органів, положення і проекції їх частин на поверхню тіла, Вивчення нервової та ендокринної регуляції діяльності організму, його органів і систем; сформувати у студентів практичні навички визначення і оцінки функціональних особливостей організму; розширити уявлення про роль вивчення анатомії людини для інших медичних дисциплін.

а) Вивчення вікових особливостей будови і топографії органів травної, дихальної і статеві систем чоловіків і жінок.

в) Вивчення вікових змін у будові і з'єднанні кісток черепа, тулуба і кінцівок (з приділенням уваги змін у літніх людей)

с) Вивчення змін органів чуття та імунної системи в літньому віці.

2. Вивчення еволюційного розвитку і біологічної ролі зубо-щелепної системи; вікові зміни щелепно-лицьової ділянки; анатомічні і функціональні особливості молочного, змішаного і постійного прикусу; біомеханіки жувального апарату; особливості дії зовнішнього і внутрішнього середовища на розвиток зубо-щелепної системи.

3. Прищеплювати студентам наукове уявлення про взаємозалежність і єдність структури і функції людини, їх зміни в процесі філо- та онтогенезу; показати взаємозв'язок організму в цілому з умовами праці, які змінюються, вплив праці і соціальних умов на розвиток і будову організму, зокрема, показати шкідливий вплив на організм вживання алкоголю, наркотиків і куріння тютюну, а також показати значення праці як вирішального фактору антропогенезу.

4. Розкривати прогресивне теоретичне і практичне значення основних відкриттів в анатомії людини; підкреслювати пріоритет вітчизняних вчених в розвитку різноманітних областей анатомії, у викритті псевдонаукових вчень і концепцій в анатомії та антропології.

5. Виховувати у студентів етичні норми поведінки в анатомічних залах, уважне і дбайливе ставлення до органів та частин тіла померлої людини, на яких навчаються заради живої людини.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

а) будову і функції органів і організму людини в цілому, використовувати одержані дані в практичній діяльності при подальшому вивченні інших фундаментальних наук медицини, успішне засвоєння клінічних спеціальностей;

б) взаємне розміщення органів, судин, нервів у різних ділянках тіла, що має велике значення для хірургії;

в) вікові та статеві аспекти анатомічних особливостей індивідуального розвитку людини на різних етапах онтогенезу;

г) закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіантів мінливості органів, вад розвитку.

вміти:

- а) демонструвати і описувати анатомічну будову органів, систем органів людини;
- б) визначати на анатомічних препаратах топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем органів людини;
- в) вміти оцінювати вікові, статеві та індивідуальні особливості будови органів людини;
- г) вміти оцінювати вплив соціальних умов та праці на розвиток і будову організму людини;
- д) вміти застосовувати латинські анатомічні терміни та їх українські еквіваленти відповідно до вимог міжнародної анатомічної номенклатури (Сан-Пауло,1997; Київ, 2001).

оволодіти навичками:

- 1.Визначати органи тіла, частини скелета та кістки черепа на рентгенограмах, на сканах КТ та МРТ.
- 2.Визначати топографію окремих кісток черепа і скелета у живої людини.
- 3.Вміти користуватися медичним хірургічним інструментарієм (пінцет, скальпель).
- 4.Знаходити місця розміщення основних груп регіональних лімфовузлів голови, шиї та кінцівок.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання:

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;
- в) самостійна (індивідуальна) робота студентів

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів анатомії людини.

Курс буде викладений у формі лекцій (12 год.), практичних занять (142 год.) та організації самостійної роботи студентів (71 год).

Зміст навчальної дисципліни

1. Анатомія кісток.
2. З'єднання кісток. Міологія.

3. Спланхнологія.
4. Центральна нервова система.
5. Органи чуттів.
6. Черепно-мозкові нерви.
7. Серце. Серцево-судинна система.
8. Периферична нервова система.
9. Загальний огляд препаратів в залах.

Рекомендована література

Основна

1. Анатомія людини: підручник: у 3 т. / А.С.Головацький, В.Г.Черкасов, М.Р. Сапін та ін. – Вид. 3, доопрацьоване – Вінниця: Нова книга, 2013-2015. – 1200 с.: (підручник)
2. Черкасов В.Г., Бобрик І.І., Гумінський Ю.Й., Ковальчук О.І. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) Вінниця: Нова Книга, 2010. – 392 с. (навчальний посібник)
3. Черкасов В.Г., Хмара Т.В., Макар Б.Г., Проняев Д.В. Анатомія людини. Чернівці: Мед.університет. 2012. – 462 с. (підручник)
4. Анатомія людини. В.Г.Черкасов, С.Ю. Кравчук. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 640с. (навчально-методичний посібник)
5. Sobotta. Атлас анатомії людини. У двох томах. Переробка та редакція українського видання: В.Г. Черкасов, пер. О.І. Ковальчука. - Київ: Український медичний вісник, 2009.
6. Свиридов О.І. Анатомія людини. – Київ: Вища школа, 2000. – 399 с.

Додаткова

1. Черкасов В.Г., Гумінський Ю.Й., Черкасов Е.В., Школьніков В.С. Історія анатомія (хронологія розвитку та видатні анатоми). Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2012. - 148 с. (навчально-методичний посібник).
2. Тестові завдання «Крок-1» - анатомія людини /Видання 4-е, доопрацьоване / За редакцією В.Г.Черкасова, І.В.Дзевульської І.В., О.І.Ковальчука. Навчальний посібник.
3. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Френк Неттер [пер. з англ. А.А. Цегельський]. – Львів: Наутілус, 2004 – 529 с.

5. Фредерік Мартіні Анатомічний атлас людини: Пер. з 8-го англ. вид [наук.ред.пер. В.Г.Черкасов], ВСВ «Медицина», 2011. – 128 с. (атлас)

ОЦІНЮВАННЯ

Рекомендується застосовувати такі засоби контролю рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок знання анатомічних препаратів, з наступним аналізом і оцінюванням статевих, вікових, індивідуальних особливостей будови органів людини; аналіз топографо-анатомічних взаємовідносин органів і систем людини; володінням навичок роботи з віртуальним 3D моделюванням на «Anatmage» table; аналіз закономірностей пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіантів мінливості органів, вад розвитку.

Підсумковий контроль засвоєння тем з предмету здійснюється по завершенню курсу анатомії людини іспитом.

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв'язання ситуаційних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: усний іспит, тестування.

10. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною ((відмінно, добре, задовільно, незадовільно) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає програму в повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеня складності;

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає всю програму і добре розуміє її, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках;

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань всього об'єму програми з предмету та задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента невідповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Код результату навчання	Код виду заняття	Спосіб верифікації результату навчання	Критерії зарахування
Зп-1,2,16,17,18, Ум-1,2,5,6, К-1,2,3,4,5,8,9,11,16,18, АВ-1,2,11,12	П-1	Індивідуальне тестове завдання Замішування гіпсу медичного та спостереження за його кристалізацією	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре 91%-100%=відмінно Виконано = «зараховано» Не виконано = «не зараховано»
Зп-1,2,16,17,18, Ум-1,2,5,6, К-1,2,3,4,5,7,8,9, АВ-1,11,12	П-2	Індивідуальне тестовезавдання	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре 91%-100%=відмінно
Зп-1,2,16,17,18, Ум-1,2,5,6, К-1,2,3,4,5, АВ-1,2,11,12	П-3	Індивідуальне тестове завдання	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре

		<i>Приготування пластмасового тіста на прикладі акрилової пластмаси холодної полімеризації</i>	91%-100%=відмінно Виконано = «зараховано» Не виконано = «не зараховано»
Зн-1,2,16,17,18, УМ- 1,2,5,6, К- 1,2,3,4,5,7,8,9, АВ-	<i>П-4</i>	<i>Індивідуальне тестове завдання</i>	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре
1,11,12			91%-100%=відмінно
Зн-1,2,16,17,18, УМ- 1,2,5,6, К-1,2,3,13, АВ-1,11,12	<i>П-5</i>	<i>Індивідуальне тестове завдання</i>	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре 91%-100%=відмінно
Зн-1,2,16,17,18, УМ- 1,2,5,6, К- 1,2,3,16,17,18, АВ- 1,11,12	<i>П-6</i>	<i>Індивідуальне тестове завдання</i> <i>Замішування альгінатного відбиткового матеріалу та спостереження за його фізичними властивостями</i>	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре 91%-100%=відмінно Виконано = «зараховано» Не виконано = «не зараховано»
Зн-1,2,16,17,18, УМ- 1,2,5,6, К- 1,2,3,16,17,18, АВ- 1,11,12	<i>П-7</i>	<i>Індивідуальне тестове завдання</i>	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре 91%-100%=відмінно
Зн-1,2,16,17,18, УМ- 1,2,5,6, К- 1,2,3,16,17,18, АВ- 1,11,12	<i>П-8</i>	<i>Індивідуальне тестове завдання</i> <i>Обробка та полірування пластмасового бруска та спостереження за змінами зовнішнього вигляду</i>	0%-49%=незадовільно 50%-70%= задовільно 71%-90%=добре 91%-100%=відмінно Виконано = «зараховано» Не виконано = «не зараховано»
Підсумковий контроль			
Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру 100% за 200-бальною шкалою		
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні (лабораторні, семінарські) заняття і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність		

Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200- бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	<i>Максимальна кількість балів - 200. Мінімальна кількість балів- 120</i>

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$X = \frac{CA \times 120}{5}$$

7. Політика курсу

Щодо результатів навчання студенту стосовно академічної доброчесності потрібно:

- діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики;
 - самостійно виконувати навчальні завдання;
 - коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей;
 - усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до цих;
 - оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності;
- давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50,0% з оцінки за поточну успішність та на 50,0% з оцінки за іспит.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою.

Конвертація традиційної оцінки за дисципліну у 200-бальну здійснюється інформаційно-обчислювальним центром університету програмою «Контингент».

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну:

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
«5»	185 – 200
«4»	151 – 184
«3»	120 – 150

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як у шкалу ECTS, так і у чотирибальну шкалу. Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу не конвертуються і навпаки. Подальші рахунки здійснює інформаційно-обчислювальний центр університету.

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Наступні 10% студентів

Оцінку за шкалою ECTS виставляє навчальний підрозділ ОНМедУ або деканат після ранжування оцінок з дисципліни серед студентів які навчаються на одному курсі і за однією спеціальністю. Ранжування студентів – громадян іноземних держав рекомендовано за рішенням Вченої ради проводити в одному масиві.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Студент, який має пропуски практичних занять, повинен їх самостійно опрацювати і відпрацювати протягом 2 тижнів. При наявності лікарняного листа, може відпрацювати за індивідуальним графіком.

Для відпрацювання пропущеного заняття студент повинен мати:

- словник латинських термінів і їх українські еквіваленти за темою заняття;
- конспект лекцій;
- схеми, малюнки, які передбачені в процесі самостійної роботи студента;
- стислий конспект, який віддзеркалює основний фактичний матеріал теми.

Методика підготовки до заняття:

- Спочатку прочитується тема заняття за підручником в цілому, щоб мати загальне уявлення про матеріал теми;
- Під час другого, більш поглибленого читання, готується стислий конспект, який віддзеркалює основний фактичний матеріал теми;
- Виписуються в словник і вивчаються усі латинські терміни і їх еквіваленти українською мовою за темою заняття;
- Розглядаються в атласі і в підручнику на малюнках усі анатомічні структури, які описані в матеріалі теми заняття.
- Розглядаються анатомічні утворення, які описані в матеріалах теми заняття на рентгенограмах, КТ, МРТ, ангиограмах, сухих та вологих препаратах.
- Студент готує відповіді на питання з теми пропущеного заняття, які зазначені в методичних розробках кафедри.

Під час самостійної роботи студент повинен підготувати схеми і малюнки будови різних анатомічних структур, які передбачені методичними розробками кафедри. В переддень до відпрацювання доцільно в секційному залі розглянути і вивчити на анатомічних препаратах анатомічні структури відповідно до питань, які зазначені в методичних рекомендаціях (перелік практичних навичок);

- На консультаціях, які проводять викладачі кафедри за графіком, студент може отримати відповіді на складні питання теми;
- Позитивно, якщо студент окремі питання з теми або тему в цілому поглиблено вивчає за різними підручниками, посібниками, використовує комп'ютерні технології;
- Окремі, найбільш складні і незрозумілі для студента питання можна задати викладачу на початку відпрацювання пропущеного заняття.

Протягом відпрацювання студент:

- відповідає викладачу на питання базового та кінцевого рівнів;
- відповідає викладачу на питання по визначенню анатомічних структур на рентгенограмах, КТ, МРТ, ангиограмах, демонструє знання практичних навичок на трупному матеріалі, окремих анатомічних препаратах, черепі, скелеті, муляжах, таблицях;
- надає відповіді на 10 стандартизованих питань тестового контролю (КРОК-1).

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Запізнення на всі види аудиторних занять (лекції, практичні заняття) заборонено.

Політика щодо академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності студентами передбачає:

- самостійне виконання всіх робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою дисципліни «Анатомія людини»,
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання прав законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо;
- повідомлення суб'єкта, який здійснює фінансування навчання (проведення наукових досліджень), установи, що видала грант на навчання (дослідження), потенційних роботодавців, батьків здобувача вищої освіти про вчинене порушення;

- виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання;
- відрахування з Університету.

Мобільні пристрої.

Під час проведення всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять), а також контрольних заходів (заключних практичних занять, іспиту) використання мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів заборонено.

Під час проведення дистанційного навчання в умовах особливого епідемічного режиму (адаптивний карантин) використовуються платформи Zoom і/або Microsoft Teams.

Поведінка в аудиторії.

Поведінка в аудиторії під час проведення всіх видів навчальних занять (лекцій, практичних занять) має бути гідною студента медичного вищу. Викладачі та студенти мають перебувати в медичних халатах і шапочках, під час проведення очних занять в умовах особливого епідемічного режиму (адаптивного карантину) – в правильно одягнених захисних медичних масках або респіраторях.